

29 januari 2021

Skolverket
171 04 Solna

Yttrande örer förslag till ändringar i timplaner

Läraryörbundet har fått möjlighet att yttra sig till Skolverket angående förslag på ändringar i timplaner för grundskolan och motsvarande skolformer.

Sammanfattning av Läraryörbundets synpunkter

Läraryörbundet anser inte att förslagen i denna översyn är några slutgiltiga lösningar på hur ämnen och timplaner ska balanseras framöver.

Att timmar från elevens val läggs på framförallt SO och NO är rimligt utifrån deras omfattande kursplaner och för att läroplanens övergripande mål ofta hanteras inom dessa ämnen. Detta innebär dock inte att de praktiskt estetiska ämnenas kursplaner och ambitiösa mål, getts tillräckligt goda förutsättningar genom de ämnenas tilldelade timmar.

Läraryörbundet anser att borttagandet av möjligheten att genom elevens val välja fler praktiska aktiviteter inte balanseras upp genom de fåtal timmar man lagt på de praktiskt estetiska ämnena. Det krävs en kontinuerlig utvärdering och uppföljning av hur styrdokumentet fungerar i relation till varandra och var för sig i den praktiska verksamheten.

Regelverket måste möjliggöra för kommuner som i dag förlägger kulturskolans verksamhet under elevens val, att hitta likvärdiga åtgärder så att verksamheten kan fortsätta bedrivas i anslutning till skoldagen.

Förslaget att alla elever som utgångspunkt ska läsa ett modernt språk ställer därför stora krav på att resurser tillförs som säkerställer rätt förutsättningar för att syftet ska uppnås.

Förslaget i korthet

Skolverket har genomfört en översyn av timplanerna för grundskolan, specialskolan, sameskolan och grundsärskolan. Myndigheten föreslår en omfördelning av tid som avser att lösa problemet med att vissa ämnen i kursplanen har ett större centralt innehåll än vad som är rimligt med hänsyn till den minsta garanterade undervisningstiden i ämnet

29 januari 2021

och stadiet. I uppdraget ingick att särskilt beakta tiden för elevens val när det gäller omfördelning av tid. Skolverket föreslår att elevens val avskaffas och att denna tid omfördelas till de samhälls- och naturorienterande ämnena, samt ett mindre antal timmar till de praktiskt estetiska ämnena.

Skolverket hade också i uppdrag att föreslå åtgärder för att fler elever ska läsa ett språk utöver svenska och engelska. Språkvalet i grundskolan och sameskolan föreslås få färre valalternativ i och med att möjligheten att välja svenska, svenska som andraspråk och engelska tas bort. I stället föreslås en möjlighet för nyanlända elever, som inte läst engelska när de börjar årskurs 6 eller senare, nybörjarundervisning i språket.

Läraryrskolans synpunkter

Läraryrskolans välkomnade den revidering av kursplaner som genomfördes förra året liksom förbundet välkomnar denna översyn av timplanerna. Vi ser dock inte att dessa förslag är några slutgiltiga lösningar på hur ämnen och timplaner ska balanseras framöver.

Borttagandet av elevens val

Att timmar från elevens val läggs på framförallt SO och NO är rimligt utifrån deras omfattande kursplaner och för att läroplanens övergripande mål ofta hanteras inom dessa ämnen. Detta innebär dock inte att de praktiskt estetiska ämnenas kursplaner och ambitiösa mål, getts tillräckligt goda förutsättningar genom de ämnenas tilldelade timmar.

Läraryrskolans anser att borttagandet av möjligheten att genom elevens val välja fler praktiska aktiviteter inte balanseras upp genom de fåtal timmar man lagt på de praktiskt estetiska ämnena. Dessa ämnen har även de mycket ambitiösa mål som omfattar mer än bara det enskilda ämnets innehåll.

Ämnet bild har föreslagits få 10 timmar ytterligare, men genom att ta fem timmar från högstadiets timplan och lägga på de lägre stadierna. Detta medför ytterligare utmaningar för högstadiets bildlärare som redan idag har stora svårigheter att hinna uppnå och genomföra det ämnet kräver.

Läraryrskolans saknar även en analys av de praktiska förutsättningarna att genomföra förändringarna i timplanen i konsekvensbeskrivningen. Just de praktiskt estetiska ämnena har extra stora svårigheter när elevgrupper blir allt större och salar, utrustning och material på många håll inte alls är ändamålsenliga.

Fortsatt utvärdering och uppföljning

Det krävs en kontinuerlig utvärdering och uppföljning av hur styrdokumentet fungerar i relation till varandra och var för sig i den praktiska verksamheten. Läraryrskolans framförde detta redan i remissvaret till de reviderade kursplanerna och framhåller detta återigen. Kursplanerna i sig ska betraktas och hanteras som levande styrdokument som ägs av lärare och stödjer undervisningen. Former för detta behöver upprättas tydligare, så att lärare också är införstådda med hur arbetet med detta ska genomföras och hur de ska kunna vara med och bidra. Särskilt viktigt blir det att följa hur utvecklingen kring de

29 januari 2021

praktiskt estetiska ämnena och konsekvenserna av borttagandet av elevens val slår i praktiken.

Elevens val och konsekvenser för kulturskolan

En aspekt som inte tas upp i konsekvensbeskrivningen är den påverkan på kulturskolan som ett borttagande av elevens val kan få för en del kommuner. I nuläget är det en rad kommuner som har möjliggjort elevens deltagande i kulturskolans verksamhet genom att förlägga denna till elevens val. Läraryörbundet menar att regelverket måste möjliggöra för kommuner som i dag förlägger kulturskolans verksamhet under elevens val, att hitta likvärdiga åtgärder så att verksamheten kan fortsätta bedrivas i anslutning till skoldagen.

Moderna språk

Läraryörbundet förespråkar ett flerspråkigt samhälle och vill att skolan ska ges de förutsättningar som medför att alla elever kan få möjlighet att lära sig flera språk. Läraryörbundet vill här poängtera att det inte bara ska handla om de språk som i nuläget räknas vara moderna språk, utan många fler språk.

Att elever i nuläget inte läser något modernt språk, kan i vissa fall handla om helt andra svårigheter än ämnet i sig, eller ens svårigheter i svenska eller engelska. Att ta bort det moderna språket kan ibland vara en åtgärd för att försöka komma tillrätta med något annat i elevens skolgång. Det är ett tydligt exempel på att skolan inte har getts de förutsättningar som behövs för att kunna tillgodose elevernas behov och/eller lärarnas behov i undervisningen. Förslaget att alla elever som utgångspunkt ska läsa ett modernt språk ställer därför stora krav på att resurser tillförs som säkerställer rätt förutsättningar för att syftet ska uppnås.

Skolverket föreslår att elever ska kunna läsa sitt modersmål som språkval. Det förutsätter att modersmållärare finns tillgängliga på skolan under skoltid, vilket Läraryörbundet länge framhållit är det mest eftersträvarvärda och att modersmålsundervisningens egen status höjs genom att ämnet tas med i timplanen. Läraryörbundet har också länge drivit på för att fler modersmål ska omvandlas till moderna språk.

Läraryörbundet

Emma Ölmebäck
Enhetschef

Lisa Heino
Utredare